

ZP-NKWR.431.2.32.2024.EK

Pan
Beata Kurzydło
Dyrektor
Domu Dziecka
w Golance Dolnej

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 10 - 12 lipca 2024 r. na podstawie art. 122 w związku z art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zwanej dalej „ustawą”, (tekst jedn.: Dz. U. z 2024 r. poz. 177 ze zm.) kontrolerzy Wydziału Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu: Edyta Kubicka – główny specjalista, przewodnicząca, Tomasz Borecki – starszy inspektor wojewódzki, przeprowadzili kontrolę kompleksową w trybie zwykłym w Domu Dziecka w Golance Dolnej, z siedzibą Gołanka Dolna 6, 59 – 230 Prochowice, zwanej w dalszej części niniejszego wystąpienia „Domem” lub „Placówką”.

Przedmiotem kontroli była ocena przestrzegania przez Placówkę standardów opieki i wychowania, praw dziecka oraz zgodność zatrudniania pracowników jednostek organizacyjnych wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej z wymogami kwalifikacyjnymi. Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 25 czerwca 2024 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego Planem Kontroli na II półrocze 2024 r.

W okresie objętym kontrolą, funkcję dyrektora pełniły:

- do dnia 9 lipca 2023 r. – Renata Pińczuk – Brymerska;
- od 8 września 2023 r do 13 września 2023 r. – Izabela Brzeskot jako pełniąca obowiązki;
- od 14 września 2024 r do 10 grudnia 2023 r. – Joanna Bałasz jako zarządzająca Placówką zgodnie z upoważnieniem do składania oświadczeń woli;

- od 11 grudnia 2023 r. do 3 lutego 2024 r. – Katarzyna Hanysz;
- od 4 lutego 2024 r. do 18 lutego 2024 r. – Joanna Bałasz – jako zarządzająca Placówką zgodnie z upoważnieniem do składania oświadczeń woli;
- od 19 lutego 2024 r. do dnia kontroli – Beata Kurzydło.

Wyżej wymienione osoby odpowiedzialne były za realizację zadań w ocenianych obszarach. W zakresie działalności jednostki podlegającej kontroli wydaje się ocenę pozytywną z nieprawidłowościami. Możliwą przyczyną stwierdzonych nieprawidłowości mogło być wybiórcze stosowanie przepisów prawa lub ich błędna interpretacja. Stwierdzone nieprawidłowości mogły wpłynąć na obniżenie standardów opieki i wychowania, jakie powinna spełniać placówka opiekuńczo - wychowawcza.

Uzasadnieniem oceny jest ustalony stan faktyczny i prawny.

Postępowanie kontrolne przeprowadzono na podstawie udostępnionej dokumentacji merytorycznej realizowanych zadań, oświadczeń złożonych przez Dyrektora Placówki, akt osobowych w zakresie dokumentacji potwierdzającej kwalifikacje zawodowe, wizji lokalnej Domu oraz rozmów z wychowankami. Kontrola została odnotowana w Księżce kontroli Placówki pod numerem 2. Ilekroć w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym jest mowa o „rozporządzeniu” należy przez to rozumieć rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292, poz. 1720 ze zm.).

Placówka opiekuńczo – wychowawcza Dom Dziecka w Golance Dolnej, z siedzibą Golanka Dolna 6, 98 – 230 Prochowice, działa na podstawie decyzji Wojewody Dolnośląskiego nr PS – IS.9423.8.2013 z dnia 4 marca 2013 r. ze zmianami. Szczegółowe zadania Domu określa Regulamin Organizacyjny, stanowiący załącznik do uchwały nr 149/556/2018 Zarządu Powiatu Legnickiego z dnia 29 marca 2018 r. Wskazano w nim, że Placówka zapewnia 14 miejsc i określono jej typ jako socjalizacyjny. Oprócz tego, w dniu 29 marca 2018 r. ówczesny Dyrektor Placówki, samodzielnie, zarządzeniem nr 5/2018 wdrożył w życie kolejny regulamin Domu Dziecka w Golance Dolnej, w którym szczegółowo określił zadania jednostki. W związku z tym, że dokument ten nie został zatwierdzony przez Zarząd Powiatu Legnickiego odstąpiono od jego analizy.

W dniu kontroli w ewidencji Domu Dziecka wpisanych było 14 wychowanków, wszyscy powyżej 10. roku życia. Zwrócono także uwagę, że w okresie objętym kontrolą wielokrotnie powtarzała się sytuacja przekroczenia limitu miejsc (od 1 do 3 osób), związanego z wydanymi zezwoleniami Wojewody Dolnośląskiego na podstawie art. 95 ust. 3a ustawy. Zdarzyła się także w dniu 9 stycznia 2024 r. sytuacja przyjęcia 4 - osobowego rodzeństwa

zgodnie z postanowieniem sądowym z dnia 13 grudnia 2023 r., która spowodowała znaczne przekroczenie limitu miejsc. W ewidencji jednostki ponad trzy tygodnie figurowało od 17 do 20 dzieci. Zastosowane w ich przypadku przyjęcie w trybie interwencyjnym nie zwalnia z obowiązku przestrzegania limitu miejsc w Placówce, określonego w decyzji Wojewody Dolnośląskiego w liczbie 14. Stanowi to nieprawidłowość. W dniu 20 stycznia 2024 r. do Domu przyprawiona została przez Policję i kuratora społecznego dwójka rodzeństwa. Przyjęcie dzieci w trybie interwencyjnym (bez postanowienia sądowego) umożliwia ich legalny pobyt w Placówce, pomimo przekroczonego limitu miejsc. Jedno z tych dzieci niezwłocznie zostało przekierowane do formy rodzinnej pieczy zastępczej.

Przeanalizowano także ruch wychowanków w zakresie liczby dzieci, które w okresie objętym kontrolą opuściły Placówkę. W sumie takich wychowanków było 12, z tego:

- 5 usamodzielniało się, opuściło Dom (4 zamieszkało z rodziną, 1 skreślony z powodu długotrwałej ucieczki – nigdy nie pojawił się w Domu Dziecka);
- 8 podopiecznych skreślono z listy z powodu przekierowania ich do form rodzinnej pieczy zastępczej, wszystkie te dzieci przyjęto w trybie interwencyjnym;
- 1 wychowanek powrócił do rodziny biologicznej.

(dowód: akta kontroli str. 19, 20 – 47, 84 – 89, 92 – 93)

Placówka mieści się w wolnostojącym budynku dwukondygnacyjnym, podpiwniczonym, na ogrodzonej posesji. Do dyspozycji dzieci są oba piętra. Na parterze z holu wejściowego przechodzi się do części wspólnej, w której dzieci spożywają posiłki, odrabiają lekcje, oglądają telewizję. Znajdowały się tam stoliki, krzesła, komoda i mała sofa. Obok znajduje się pomieszczenie, w którym jest w pełni wyposażona kuchnia, gdzie prowadzone były zajęcia kulinarne oraz przygotowywano kolację z produktów pobranych z kuchni głównej. Pozostałe posiłki, tj. obiady i śniadania spożywano w jadalni w oddzielnym budynku (tym samym, w którym jest kuchnia główna). W dalszej części parteru są 4 pokoje wychowanków, od jedno - do dwuosobowych, łazienka z umywalką i prysznicem oraz odrębna toaleta.

Na I piętrze są 3 pokoje dzieci od dwu – do czteroosobowych, duża łazienka z 2 umywalkami, wanną, toaletą oraz miejscem do suszenia odzieży, pokój rekreacyjny (duża sofa, stół, regał z książkami, telewizor), gabinet specjalistów.

Na posesji znajduje się boisko sportowe, ławki, sprzęt do ćwiczeń siłowych oraz plac zabaw (przypisany do placówki typu rodzinnego, funkcjonującej w odrębnym budynku, na tej samej posesji, z którego korzystają wszystkie dzieci).

Powyższe pozwala stwierdzić, że standardy bytowe zapewniane przez Dom były zgodne z wymaganiami określonymi w § 18 ust. 3 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy

zastępczej. Część administracyjna Placówki znajduje się na parterze i zajmuje 2 pomieszczenia sąsiadujące z pokojem wychowawców.

(dowód: akta kontroli str. 48 - 49)

Podczas czynności kontrolnych przeanalizowano stan przestrzegania standardu dotyczącego sprawowanej nad dziećmi opieki. Dokonano zatem analizy grafików dyżurów wychowawczych za: październik 2023 r., styczeń, maj 2024 r. Ustalono, że jednoosobowe dyżury dzienne i nocne odbywały się zwykle w systemie ośmiogodzinnym i trwały od godziny 6.00 do 14.00, 14.00 do 22.00 oraz 22.00 do 6.00. W październiku 2023 r., styczniu i maju 2024 r. był zachowany limit wychowanków pod opieką jednego wychowawcy, z wyjątkiem dwóch sytuacji, podczas których liczba dzieci oscylowała w granicach 15 – 17 (28 – 29.01.2024 r.). Fakt ten uznaje się za uchybienie. Należy każdorazowo po przekroczeniu limitu 14 dzieci, wprowadzać na dyżur dodatkowego wychowawcę lub inną osobę pracującą z dziećmi.

Analiza przedstawionej podczas kontroli dokumentacji wykazała, że w Domu była przestrzegana norma § 16 ust. 1 rozporządzenia mówiąca o tym, iż wychowawca kieruje procesem wychowawczym nie więcej niż 5 dzieci. W Placówce wychowawcy realizowali ten obowiązek od 1 do 4 wychowanków.

(dowód: akta kontroli str. 40 - 47)

Zgodnie z zapisem § 14 ust. 1 i 2 rozporządzenia, niezwłocznie po przyjęciu dziecka do placówki opiekuńczo – wychowawczej psycholog lub pedagog sporządza diagnozę psychofizyczną. Dokument ten zwykle powstawał w terminie do dwóch miesięcy po przyjęciu dziecka do Placówki i opracowywany był przez psychologa lub pedagoga. Diagnozy zawierały informacje, o których mowa w § 14 ust. 3 i 4 rozporządzenia i podlegały aktualizacji zgodnie z potrzebami, a co dwa lata były opracowywane ponownie. U wychowanków ze szczególnymi potrzebami, w diagnozach wskazywano na konieczność objęcia ich oddziaływaniami ze strony terapeutów. Zwrócono uwagę, że w Domu Dziecka w Golance Dolnej przebywało dziecko, które wcześniej przyjęte było do placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego - Domu Dziecka „Słoneczko” w Golance Dolnej. U tego wychowanka nie opracowano diagnozy psychofizycznej niezwłocznie po przyjęciu go do Domu Dziecka w Golance Dolnej, przedstawiono jedynie aktualizację diagnozy opracowanej w placówce rodzinnej. Mając na uwadze jednostkowy charakter zdarzenia, uznaje się, że stwierdzona sytuacja stanowi uchybienie. Każdemu dziecku po przyjęciu do Placówki należy niezwłocznie opracowywać przedmiotowy dokument.

(dowód: akta kontroli str. 50, 51 - 54)

Z treści art. 100 ust. 1 ustawy oraz § 15 ust. 1 rozporządzenia wynika, że po sporządzeniu diagnozy wychowawca kierujący procesem wychowawczym dziecka, we współpracy z asystentem rodziny prowadzącym pracę z rodziną dziecka, a w przypadku, gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent rodziny - we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną - opracowuje plan pomocy dziecku. W Placówce natychmiast po przyjęciu dziecka opracowywany był tzw. plan wstępny, bez elementów wskazanych w rozporządzeniu, powtarzalny w swojej treści w przypadku większości wychowanków. Podstawą jego opracowania nie były diagnozy psychofizyczne. Następnie podczas pierwszego, po umieszczeniu dziecka w Placówce, posiedzenia zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka były zatwierdzane plany wstępne oraz kolejne plany pomocy dziecku (opracowane po planie wstępnym), których podstawą była diagnoza psychofizyczna dziecka. Trudno było jednak określić czy przedstawiony plan to modyfikacja planu wstępnego czy właściwy plan (te same daty na obu dokumentach i jeszcze dodatkowe daty dotyczące zatwierdzenia planu). Mnogość dat i niedbałość w treści metryczki (pierwsza strona planu) powodowała jego nieczytelność, przede wszystkim w zakresie porządkowym (brak jasnej informacji czy to plan właściwy czy jego modyfikacja, od kiedy obowiązuje). W Placówce przyjęto zasadę, że plan pomocy dziecku jest tworzony raz, a potem co pół roku są kolejne jego modyfikacje. W trakcie analizy dokumentów w tym zakresie wykazano, że jednym razem numeracja modyfikacji prowadzona była co roku od nowa, innym w sposób ciągły i dodatkowo jeszcze niechronologicznie. Przy opracowaniu pierwszego planu trudno było doszukać się informacji czy opracowano go we współpracy z asystentem rodziny prowadzącym pracę z rodziną dziecka, a w przypadku, gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent rodziny - we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną wspólnie. Stanowi to nieprawidłowość, wynikającą z niestosowania art. 100 ust. 1 ustawy. Przedstawiono natomiast dokumentację świadczącą o obecności asystentów rodziny lub osób wyznaczonych do pracy z rodziną, które uczestniczyły w posiedzeniach zespołów do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka (2 razy do roku, w okresie objętym kontrolą: 24 kwietnia 2024 i 3 października 2023 r.), podczas których modyfikowano plany pomocy, co było zgodne z § 15 ust. 5 pkt 1 rozporządzenia. Oprócz ww. osób w posiedzeniach uczestniczyli pracownicy oświaty, tj. pedagodzy szkolni oraz zaproszeni rodzice. Plany zawierały cel pracy z dzieckiem – jeden z czterech określonych w § 15 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia uwzględniający: powrót dziecka do rodziny biologicznej, adopcję, umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej lub przygotowanie do usamodzielnienia oraz cele i działania szczegółowe krótkoterminowe/ długoterminowe.

Wskazane jest niezwłocznie dopracować formę prowadzenia planów na bardziej czytelną i jednoznaczną w treści.

(dowód: akta kontroli str. 56 – 83, 94)

W placówce opiekuńczo - wychowawczej zgodnie z § 17 ust. 1 pkt 2 lit. a – i rozporządzenia, dla każdego dziecka prowadzi się kartę pobytu zawierającą opis wskazanych obszarów, co też w kontrolowanej jednostce zostało dopełnione.

(dowód: akta kontroli str. 90 - 91)

W Placówce od dnia 9 czerwca 2015 r. zatrudniony jest psycholog, najpierw na pełny etat, a następnie kolejno na 3/4, 5/8, 3/5 i obecnie od 1 stycznia 2019 r. w wymiarze 3/8 etatu, tj. średnio 15 godzin w tygodniu (2 dni pracy – wtorek, sobota, od godziny 10.00 do 18.00/19.00 lub do 20.00). W trakcie kontroli przedstawiono zakres obowiązków tego specjalisty z 2015 r. z Centrum Opiekuńczo – Wychowawczego w Golance Dolnej, tj. z jednostki, która od 2018 r. już nie istnieje. Wskazany w dokumencie rozkład dni i godzin pracy był nieaktualny i nieadekwatny do obecnie ustalonego wymiaru godzin psychologa. Wskazane jest uaktualnić powyższy dokument w przedmiotowym zakresie. Do zadań psychologa przypisano m.in. opracowanie diagnoz psychologicznych, prowadzenia badań diagnostycznych dzieci, prowadzenie indywidualnych i grupowych konsultacji dla wychowanków oraz organizowanie zajęć o charakterze terapeutyczno – reedukacyjnym. Brak informacji w zakresie prowadzonej innej dokumentacji przez psychologa. W trakcie kontroli okazano plan pracy sporządzony przez psychologa na rok 2024. Wskazano w nim na opracowywanie diagnoz psychofizycznych, prowadzenie arkusza badań i obserwacji dla każdego wychowanka i m. in. na prowadzenie zajęć indywidualnych i grupowych z dziećmi. Analiza dokumentacji psychologa wykazała, że dopiero od stycznia 2024 r. każde dziecko miało założony przez tego specjalistę arkusz badań i obserwacji, wypełniany systematycznie co miesiąc, bez wskazania konkretnej daty. Należy precyzyjnie określać datę wpisu. Udokumentowane były przez psychologa także zajęcia grupowe, które odbyły się w dniach: 9, 16 i 23 kwietnia 2024 r. i 21 maja 2024 r., opisano je, wskazano cel, adresatów i liczbę dzieci w nich uczestniczących. W przypadku tych zajęć utrzymywana była zasada, że na 1 prowadzącego specjalistę przypadało nie więcej niż 6 dzieci. Z przekazanych przez psychologa informacji oraz z rozmów z dziećmi wynika, że w Domu systematycznie prowadzone były konsultacje indywidualne z wychowankami tego wymagającymi. W tych sytuacjach dla dzieci powinny być prowadzone karty udziału w zajęciach z psychologiem, co wynika z § 17 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia. Nie były prowadzone takie karty, co stanowi nieprawidłowość. W kartach powinny być odnotowane wszystkie zajęcia, w których uczestniczy podopieczny, niezależnie od ich formy (czy są one

grupowe czy indywidualne). W wyjaśnieniu dotyczącym braku dokumentacji, psycholog wskazał na obciążanie go dyżurami opiekuńczymi z powodu braku kadry oraz obsadzanie roli kierowcy do przewożenia dzieci (do Poradni Psychologiczno - Pedagogicznych, do ośrodków zdrowia, rodzin biologicznych dzieci, itp.), co przełożyło się na brak czasu na sporządzanie dokumentów. Jednocześnie, oprócz typowych problemów dnia codziennego (szkolne, konflikty rówieśnicze) w 2023 r. do Placówki trafiło 5 wychowanków wymagających natychmiastowej pomocy specjalistycznej, która była im udzielana (problem okaleczeń, zaburzone relacje rodzinne, zachowania agresywne, niekontrolowane emocje, zaniżone poczucie własnej wartości, zachowania lękowe). Dodatkowo wszyscy podopieczni ujawniali w okresie od września 2023 r. do marca 2024 r. brak poczucia bezpieczeństwa i stabilizacji w Placówce, z powodu nieustannych zmian dokonujących się w ich otoczeniu (zmiany osób zarządzających, nowe metody pracy, nowe oczekiwania, nowi pracownicy), co generowało również pracę na rzecz dzieci. Wobec powyższego należy podjąć niezwłocznie działania naprawcze zmierzające do zapewnienia dzieciom odpowiedniego poziomu wsparcia specjalistycznego adekwatnie do ich potrzeb, a tym samym do zapewnienia właściwych warunków i czasu pracy psychologa. *(dowód: akta kontroli str. 95 - 113)*

W okresie objętym kontrolą pedagog zatrudniony był do dnia 31 października 2023 r. W sumie w Placówkach w Golance Dolnej pracował od 1 lipca 2009 r., początkowo na pełny etat, a następnie na 3/8 i ostatecznie na 1/4 etatu. Obecnie od 13 maja 2024 r. zatrudniono kolejną osobę na tym stanowisku w wymiarze 1/2 etatu, która w Placówce pracuje z dziećmi średnio 3 razy w tygodniu w godzinach od 10.00 do 18.00. Zakres zadań obowiązkowych pedagoga obejmuje m.in. prowadzenie zajęć z dziećmi, kontakty ze szkołami, sporządzanie diagnozy wychowankom, prowadzenie kart udziału w zajęciach specjalistycznych oraz arkuszy badań i obserwacji. Podczas kontroli nie przedstawiono żadnych dokumentów prowadzonych przez poprzedniego pedagoga, a także innej dokumentacji świadczącej o udzielonej dzieciom pomocy w tym zakresie. Aktualnie zatrudniony na tym stanowisku pracownik jest w trakcie uzupełniania brakujących arkuszy badań i obserwacji (tylko 3 dzieci ma je prowadzone). Natomiast wszystkie dzieci mają założone już karty udziału w zajęciach z pedagogiem z opisem ich przebiegu. Obecnie praca tego specjalisty z wychowankami skupiona jest na wzajemnym poznaniu się, diagnozie potrzeb i problemów dzieci oraz opracowaniu zakresu potrzebnego wsparcia. Z powyższego wynika, że dopiero od maja 2024 r., po ponad półrocznej przerwie w zatrudnieniu tego specjalisty, została zapewniona dzieciom regularna opieka pedagoga na miejscu, zgodnie z ich potrzebami i problemami z którymi się borykają.

(dowód: akta kontroli str. 98, 114 – 121)

Odnosząc się do wsparcia specjalistycznego dla dzieci w związku z nadużyciami zgłaszanymi w Palcówce w zeszłym roku (sierpień 2023 r.), w tym w zakresie podejrzenia łamania praw dziecka, pozyskano informację, że w okresie od listopada do grudnia 2023 r. zapewniono wychowankom Domu Dziecka w Golance Dolnej wsparcie specjalistyczne (psychologiczne, pedagogiczne, terapeutyczne). Było ono zorganizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Legnicy (PCPR). W zakresie oferowanej pomocy znalazły się:

- grupowa pomoc terapeutyczna prowadzona przez terapeutę Poradni MONAR, na terenie Placówki, listopad – grudzień;
- indywidualne, doraźne konsultacje psychologiczne prowadzone przez psychologa z PCPR, wrzesień – listopad 2023 r., w siedzibie Placówki;
- indywidualna i grupowa pomoc pedagogiczna prowadzona przez pedagogów z PCPR wrzesień – listopad 2023 r., w siedzibie Placówki;
- wsparcie terapeutyczne i szkoleniowe dla wychowanków przygotowujących się do usamodzielnienia w ramach spotkań grupowych w siedzibie PCPR realizowanych w ramach projektu „Opracowanie i pilotażowe wdrożenie mechanizmów i planów deinstytucjonalizacji usług społecznych”, od 11.03.2023 r. – do 1.07.2023 r.

W okresie od sierpnia 2023 r. do grudnia 2023 r. dla potrzeb podopiecznych uruchomiono poradnictwo specjalistyczne, konsultacje psychologiczne oraz pomoc terapeutyczną w ramach projektu „Punkt wsparcia dzieci i młodzieży” oraz pozostałych działań realizowanych przez Ośrodek Interwencji Kryzysowej PCPR (w przypadku zaistnienia konieczności objęcia wychowanków dodatkową pomocą specjalistyczną, ponad tą która realizowana była przez psychologa z Placówki).

W trakcie czynności kontrolnych uzyskano także informację, że osoby zarządzające Placówką w okresie objętym kontrolą prowadziły liczne rozmowy wyjaśniająco – dyscyplinujące z pracownikami. Szczegółowo omawiano i analizowano metody wychowawcze stosowane wobec wychowanków. Kontroli wewnętrznej poddane zostały również środki i formy pracy z dziećmi, ocena dostępności do zabawek, urządzeń medialnych i innych rzeczy niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania i rozwoju dziecka.

Zdaniem pracowników, Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Legnicy, organizowała liczne spotkania zarówno z dziećmi jak i wychowawcami, podczas których omawiane były sprawy bieżące, a także inne wymagające zmian i poprawek. Zarówno dzieci jak i pracownicy mogli swobodnie wypowiadać się odnośnie trudności i problemów. Ówczesny

Dyrektor służył wsparciem i pomocą, był dostępny bez ograniczeń czasowych, wykorzystywał swoją wiedzę i doświadczenie psychologiczne celem poprawy sytuacji małoletnich.

W okresie ostatniego roku pracownicy nie byli poddawani grupowym szkoleniom specjalistycznym, są one zaplanowane na sierpień 2024 r. Ich problematyka to:

- 1) Stabilizacja emocjonalna adolescentów w sytuacjach kryzysowych
- 2) Analiza Standardów Ochrony Małoletnich
- 3) Wypalenie zawodowe.

(dowód: akta kontroli str. 98 – 99, 112 – 124, 149 - 151)

Obowiązkiem placówki, zgodnie z § 18 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia, jest zapewnienie wychowankom wyżywienia dostosowanego do potrzeb rozwojowych, kulturowych, religijnych i stanu zdrowia. W Placówce w wyodrębnionym pomieszczeniu, w aneksie kuchennym można swobodnie przygotować lub odgrzać posiłki, co jest zgodne z § 18 ust. 3 pkt 4 rozporządzenia. Na terenie posesji jest odrębny budynek, w którym działa kuchnia oraz jest stołówka. Tam są przygotowywane przez personel kuchenny posiłki – śniadania, 2- gie śniadania i obiady, natomiast kolacje pod nadzorem wychowawców, z dostarczonych produktów lub półproduktów, dzieci przygotowują już w Placówce. W ramach zajęć kulinarnych wychowankowie uczyli się także przygotowywać proste posiłki i poznawali różne produkty. W myśl § 18 ust. 1 pkt 9 rozporządzenia, produkty żywnościowe oraz napoje były dostępne dla dzieci przez całą dobę. Wychowankowie potwierdzili powyższe w rozmowach z kontrolującymi, jak również możliwość samodzielnego przygotowania posiłku, korzystania z kuchni, otrzymywania różnorodnych potraw. Dzieci nie skarżyły się na ilość i jakość posiłków. W okresie objętym kontrolą nie było w Placówce podopiecznych, którzy wymagaliby ze względów kulturowych czy religijnych specjalnej diety. Nie było także potrzeby zaopatrzenia podopiecznych w środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego, o których mowa w § 18 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia. Wobec powyższego można przyjąć, że wyżywienie było właściwie zbilansowane i dostosowane do potrzeb rozwojowych dzieci.

(dowód: akta kontroli str. 125, 145 – 148)

Na podstawie § 18 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia, placówka powinna zapewnić wychowankom dostęp do opieki zdrowotnej. Z wyjaśnień Dyrektora oraz analizy dokumentacji wynika, że w tym zakresie korzystano z usług Przychodni Rejonowej w Prochowicach (12 wychowanków) lub w Jaskowicach (2 wychowanków). Dodatkowo, dzieci były konsultowane przez lekarzy specjalistów: okulisty – 3 dzieci, ortodonta – 1, stomatologa – 4, dermatologa – 2, chirurga – 2, urologa – 1, endokrynologa – 1, neurologa – 1, podologa – 1, psychiatry – 4. Jeden z wychowanków w okresie ostatniego roku podjął leczenie

w Dolnośląskim Centrum Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży, gdzie podlegał farmakoterapii, a pięcioro podjęło leczenie w Ośrodku Neuropsychiatrii Dziecięcej w Legnicy, i podlega nadal także farmakoterapii. Żadne z dzieci nie podejmowało leczenia psychiatrycznego w formie hospitalizacji.

Leki w Domu przechowywane były w apteczce znajdującej się w miejscu niedostępnym dla dzieci i wydawane pod nadzorem osób dorosłych.

Podopieczni w rozmowach potwierdzili, że w przypadku konieczności są konsultowani z lekarzem, chodzą do ww. Przychodni, podawane są im leki. Na dzień kontroli 3 wychowanków nosiło okulary, jedna miała założoną klamrę na paznokciu, pod koniec lipca kolejny wychowanek ma mieć założony aparat ortodontyczny.

Wobec powyższego, Placówka zgodnie z § 18 ust. 1 pkt 2 - 4 rozporządzenia, zapewniała dzieciom dostęp do opieki zdrowotnej w szerokim zakresie ich potrzeb indywidualnych oraz zaopatrywała w leki, wyroby medyczne, jeśli takie były wymagane. Zważając jednak na dużą liczbę dzieci wymagających wsparcia specjalistycznego w obszarze funkcjonowania emocjonalnego i zaburzeń neurologicznych konieczne jest zapewnienie również na terenie Placówki opieki psychologa i pedagoga w wymiarze adekwatnym do potrzeb podopiecznych.

(dowód: akta kontroli str. 126, 145 - 148)

Wychowankowie zgodnie z § 18 ust. 1 pkt 10 lit. a rozporządzenia, mieli zapewniony dostęp do nauki, która w zależności od potrzeb dzieci odbywała się w szkołach poza Placówką, w tym w:

- Szkole Podstawowej – 9 wychowanków, w tym 3 w Specjalnym Ośrodku Szkolno - Wychowawczym (SOSzW);
- Liceum Ogólnokształcącym dla Dorosłych – 1 wychowanek;
- Szkole Branżowej – 4 wychowanków.

W okresie objętym kontrolą żaden z wychowanków nie korzystał z indywidualnego nauczania. Wszyscy mieli zapewnioną pomoc w odrabianiu lekcji. Nauka własna, według obowiązującego planu dnia odbywała się codziennie po południu, a w dni wolne według potrzeb. Wychowawcy oraz psycholog i pedagog, uczestniczyli w przygotowaniu wszystkich dzieci do zajęć szkolnych. Dodatkowo: 3 podopiecznych objęto zajęciami rewalidacyjnymi, 1 terapią logopedyczną, 1 zajęciami socjoterapeutycznymi na terenie szkoły.

Wobec powyższego, Placówka zapewniała wychowankom dostęp do zajęć wychowawczych, kompensacyjnych, terapeutycznych i rewalidacyjnych, o których mowa w §18 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia. Dzieci w rozmowach z kontrolującymi potwierdziły uczestnictwo w ww. zajęciach.

Na podstawie § 18 ust. 1 pkt 7 rozporządzenia, placówka ma obowiązek zapewnić wychowankom zaopatrzenie w podręczniki, pomoce i przybory szkolne. Ustalono, że wszyscy uczniowie szkół podstawowych byli zaopatrywani w podręczniki przez szkołę. Placówka natomiast zapewniała ćwiczenia, książki do nauki języków obcych i do religii oraz wszystkie podręczniki dla uczniów szkół ponadpodstawowych. Przybory szkolne wydawane były dzieciom przed rozpoczęciem roku szkolnego i uzupełniane na bieżąco, co także potwierdziły rozmowy z dziećmi.

(dowód: akta kontroli str. 127 – 129, 145 - 148)

W okresie objętym kontrolą Placówka ponosiła opłaty za wyżywienie 4 podopiecznych, którzy przebywali w internatach przy SOSzW i Liceum dla Dorosłych (na podstawie not księgowych). Młodszy wychowankowie uczęszczający do szkół na terenie Prochowic i w Dąbiu byli dowożeni busem szkolnym, a starsi dojeżdżali samodzielnie do szkół w Legnicy i Lubinie na podstawie wykupionego miesięcznego biletu komunikacji publicznej. Do SOSzW zapewniono dzieciom dowóz samochodem służbowym. Zatem Dom ponosił wydatki, o których mowa w § 18 ust. 1 pkt 13 i pkt 14 rozporządzenia.

(dowód: akta kontroli str. 95, 130 – 132, 145 - 148)

Zgodnie z § 18 ust. 1 pkt 6 lit. b rozporządzenia, placówka opiekuńczo – wychowawcza powinna zapewnić dzieciom zabawki odpowiednie do wieku rozwojowego. Podczas wizji lokalnej jednostki stwierdzono, że w pokojach podopiecznych znajdowały się przedmioty i sprzęty dostosowane do wieku oraz zainteresowań wychowanków. Były w nich zabawki, gry, przytulanki. W pokoju rekreacji do ich dyspozycji był duży telewizor. Ponadto, dzieci mogły na terenie posesji grać na boisku w piłkę ręczną, nożną, korzystać z huśtawek, trampoliny i sprzętu do ćwiczeń siłowych. W Placówce w okresie objętym kontrolą zorganizowano dzieciom szereg zajęć o charakterze rekreacyjnym, w tym wyjazdów, np. do Centrum Nauki Keplera – Planetarium Wenus, nad morze do Trzęsacza, nad jezioro do Kunic, na basen do Prochowic, na imprezy sportowe (mecze piłkarskie, turnieje piłki nożnej), do Warszawy. Ponadto podopieczni zwiedzali Multimedialne Muzeum w Trzęsaczu, brali udział w: projekcie „Bezpieczny Dom – Bezpieczni My”, Pikniku Integracyjnym „Rodzina bez barier”, w obchodach 100 - lecia Zjednoczenia Polskiego Łowiectwa, w nagrywaniu „Zaproszenia” na koncert charytatywny. Odbyły się spotkania z funkcjonariuszami Policji oraz ze specjalistą w tematyce finansów nt. wartości pieniędzy i umiejętności zarządzania nimi. Chętni podopieczni mogli wziąć udział w warsztatach robienia mydełek i perfum, wytapiania świec lawendowych i malowania na płótnie.

Wobec powyższego można stwierdzić, że w Placówce zapewniono wychowankom szeroki wachlarz zajęć o charakterze rekreacyjnym, rozwijającym ich zdolności i zainteresowania.

Oprócz tego w jednostce kultywowane były tradycje świąteczne i obchodzone urodziny każdego wychowanka.

(dowód: akta kontroli str. 133 – 134, 145 - 148)

Rozmowy indywidualne z podopiecznymi potwierdziły, że zgodnie z § 18 ust. 1 pkt 6 lit. a i lit. c rozporządzenia, dzieci były wyposażone w odzież, obuwie, bieliznę i inne przedmioty osobistego użytku oraz środki higieny osobistej, stosownie do wieku i indywidualnych potrzeb. Środki finansowe na te potrzeby zabezpieczone były w budżecie Placówki w kwocie 760 zł rocznie. Dodatkowo odzież i kosmetyki pozyskiwane były z darowizn na kwotę około 800 zł rocznie na dziecko. Ubrania zakupione dla wychowanków odnotowywane były w kartach odzieżowych, które udostępniono podczas kontroli. Zakupy ubraniowe młodszym dzieciom dokonywane były najczęściej w ich obecności, aby mogły one decydować o wyborze. Starsi wychowankowie otrzymywali środki i dokonywali samodzielnie zakupów. Garderobę uzupełniano na bieżąco. Dzieci nie wnosiły uwag, co do odzieży oraz środków czystości i panujących w tym obszarze praktyk.

(dowód: akta kontroli str. 135 – 137, 145 - 148)

Na podstawie § 18 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia, placówka powinna zapewnić wszystkim dzieciom od 5. roku życia kwotę pieniężną do własnego dysponowania, której wysokość nie jest niższa niż 3% kwoty odpowiadającej kwocie, o której stanowi art. 80 ust. 1 pkt 2 ustawy. W Placówce obowiązuje Regulamin Przyznawania Kieszonkowego, stanowiący załącznik nr 2 do Zarządzenia nr 5/2018 Dyrektora Domu Dziecka w Golance Dolnej z dnia 29 marca 2028 r. Stanowi to uchybienie. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 16 listopada 2023 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 2528) zmieniającym rozporządzenie w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej z dnia 22 grudnia 2011 r. (Dz. U. poz. 1720) zapisy dotyczące kwot kieszonkowego powinny być zawarte w regulaminie placówki opiekuńczo – wychowawczej. Wskazane jest uaktualnić Regulamin Organizacyjny Domu Dziecka w Golance Dolnej w przedmiotowym zakresie, który został przyjęty uchwałą nr 149/556/2018 z dnia 29 marca 2018 r. Dokonując analizy dokumentacji przedstawionej podczas kontroli dotyczącej kieszonkowego oraz list wypłat ustalono, że kwota dla wychowanków zwykle kształtowała się na poziomie nie niższym niż 45 zł. W rozmowach indywidualnych z podopiecznymi potwierdzono informację, że dostają oni kieszonkowe. Wychowankowie potrafili precyzyjnie określić jego wysokość, za co może być zwiększone, a za co można je potrącić do minimum. Dzieci kwitowały odbiór kieszonkowego na listach wypłat.

(dowód: akta kontroli str. 35, 139, 145 - 148)

Przedmiotem kontroli była także ocena zgodności zatrudnienia pracowników z wymogami kwalifikacyjnymi. Dokonując analizy akt osobowych ustalono, że w okresie objętym kontrolą w Placówce z dziećmi pracowało w sumie 8 wychowawców, 2 pedagogów, 1 psycholog. Na dzień kontroli 8 wychowawców, 1 pedagog i 1 psycholog. Wszyscy pracujący z dziećmi posiadali kwalifikacje wynikające z art. 98 ust. 1 pkt 1 – 3 ustawy oraz zostali zweryfikowani w zakresie, o którym stanowi art. 98 ust. 3 pkt 1 – 4 ustawy, za wyjątkiem jednej wychowawczynie, której nie zweryfikowano w zakresie, o którym mowa w art. 98 ust. 3 pkt 3 ustawy, co stanowi uchybienie. W przyszłości należy wyeliminować wystąpienie podobnych sytuacji, a w stwierdzonym przypadku niezweryfikowania dopełnić obowiązku. Dyrektor Placówki zatrudniony na pełny etat posiadał kwalifikacje zawodowe, o których mowa w art. 97 ust. 3 ustawy. W przypadku jednego pracownika, zatrudnionego od 1986 r., w dokumentacji znajdowały się zaświadczenia o niekaralności z 1989 r. oraz oświadczenie o niekaralności i posiadaniu praw publicznych z 2008 r. Nie zostały one zaktualizowane po wejściu w życie od dnia 1 stycznia 2012 r. ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Jednocześnie u wszystkich osób zatrudnionych w Placówce do obsługi i administracji nie zweryfikowano przy ich zatrudnieniu wymogu wynikającego z art. 98 ust. 3 pkt. 3 i 4 ustawy w związku z art. 99 ust. 5 ustawy, tj. czy osoba:

3) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;

oraz czy

4) jest zdolna do pracy w placówce opiekuńczo-wychowawczej, co zostało potwierdzone zaświadczeniem lekarskim o braku przeciwwskazań do tej pracy.

Powyższe stanowi nieprawidłowość.

(dowód: akta kontroli str. 140 - 143)

Przeprowadzone rozmowy z dziećmi przebywającymi w Placówce miały także na celu zweryfikowanie respektowania ich praw, ze szczególnym zwróceniem uwagi na ich przestrzeganie w zakresie ochrony przed poniżającym traktowaniem i karaniem, w tym naruszania nietykalności cielesnej. W rozmowie z inspektorami brali udział ci podopieczni, którzy w dniach kontroli fizycznie przebywali w Placówce i wyrazili wolę i chęć rozmowy. Dzielili się oni swoimi uwagami i opiniami. Opowiedzieli o panujących w Domu zwyczajach, swoich obowiązkach, o wielu działaniach podejmowanych na ich rzecz, o uczestnictwie w imprezach organizowanych poza Domem, na terenie szkół w postaci różnych imprez szkolnych, wyjazdów jednodniowych lub kilkudniowych wycieczek, a także organizowanych przez Placówkę. Akceptowali przyjęte w Domu zasady, mieli świadomość, że muszą się im

podporządkowywać, znali katalog możliwych kar i nagród, które nie naruszały praw dziecka. Obowiązki im przydzielane dostosowywane były do ich możliwości i rozwoju. W trakcie rozmowy potwierdzili, że podtrzymują kontakty telefoniczne lub osobiste z członkami rodzin, gdy są przez nich odwiedzani lub mają zgodę na urlopowanie do domu. Wszyscy podopieczni posiadali telefony komórkowe, przez które głównie kontaktowali się z rodziną, a czasami korzystali z telefonu służbowego Placówki.

Starsi wychowankowie (od 13. roku życia) korzystali z możliwości samodzielnych wyjść poza Dom w obrębie Golanki Dolnej jak i do Legnicy czy Lubina. Wszyscy objęci byli kształceniem zgodnym z ich wiekiem lub zainteresowaniami. Szczególną uwagę poświęcono w rozmowach w sprawie przestrzegania praw dziecka. Wychowankowie zaprzeczyli występowaniu obecnie zachowań mających znamiona przemocy wobec nich samych, nie byli też świadkami przemocy w stosunku do innych. W związku z powyższym należy uznać, że Prawa Dziecka w Placówce aktualnie były przestrzegane.

W toku kontroli pozyskano informację, że sprawa wcześniejszego naruszenia praw dziecka w Placówce została zgłoszona jesienią zeszłego roku na Policję i obecnie pismem z dnia 28 czerwca 2024 r. Prokuratura Rejonowa w Legnicy poinformowała Dyrektora jednostki o skierowaniu aktu oskarżenia przeciwko byłemu dyrektorowi. W tej sprawie kilku wychowanków było przesłuchiwanym przez Policję oraz badanych przez biegłego sądowego na okoliczność wiarygodności ich wypowiedzi. Sprawa jest w toku.

(dowód: akta kontroli str. 144 - 148)

W wyniku przeprowadzonej kontroli kompleksowej w trybie zwykłym w Domu Dziecka w Golance Dolnej stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Przekroczono dopuszczalny limit miejsc wskazany w zezwoleniu Wojewody Dolnośląskiego na prowadzenie placówki opiekuńczo – wychowawczej nr PS – IS.9423.8.2013 z dnia 4 marca 2013 r. ze zmianami.
2. Plany pomocy dziecku nie były opracowywane we współpracy z asystentem rodziny lub podmiotem organizującym pracę z rodziną.
3. Brak kart udziału w zajęciach specjalistycznych prowadzonych przez psychologa.
4. Osoby zatrudnione w Placówce do obsługi i administracji nie zostały zweryfikowane przy zatrudnianiu w zakresie spełniania wymogu wynikającego z art. 98 ust. 3 pkt. 3 i 4 ustawy w związku z art. 99 ust. 5 ustawy *(nie były skazane prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe; są zdolne do pracy w placówce opiekuńczo-wychowawczej, co zostało potwierdzone zaświadczeniem lekarskim o braku*

przeciwwskazań do tej pracy).

W związku z powyższym wydaje się zalecenia pokontrolne:

1. Przestrzegać liczby miejsc w Placówce, w tym zgodnie z liczbą wskazaną w zezwoleniu Wojewody Dolnośląskiego na prowadzenie placówki opiekuńczo – wychowawczej oraz w Regulaminie Organizacyjnym jednostki.

Podstawy prawne: art. 95 ust. 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 177 ze zm.) oraz zezwolenie Wojewody Dolnośląskiego na prowadzenie placówki opiekuńczo – wychowawczej nr PS – IS.9423.8.2013 z dnia 4 marca 2013 r. ze zmianami.

Termin realizacji: na bieżąco.

2. Plany pomocy dziecku opracowywać we współpracy z asystentem rodziny, a w przypadku, gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent rodziny - we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną.

Podstawa prawna: art. 100 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 177 ze zm.), § 15 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292, poz. 1720 ze zm.).

Termin realizacji: na bieżąco.

3. Prowadzić karty udziału w zajęciach specjalistycznych z psychologiem dla dzieci tego wymagających.

Podstawy prawne: § 17 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292, poz. 1720 ze zm.).

Termin realizacji: niezwłocznie.

4. Należy weryfikować osoby zatrudnione w Placówce pod kątem wypełniania wymogu o niekaralności i zdolności do pracy w placówce opiekuńczo – wychowawczej potwierdzonej zaświadczeniem lekarskim o braku przeciwwskazań do tej pracy.

Podstawa prawna: art. 98 ust. 3 pkt. 3 i 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 177 ze zm.), w związku z art. 99 ust. 5 ustawy.

Termin realizacji: niezwłocznie.

Pouczenie:

Zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego, w tym wystąpienia niezawierającego zaleceń pokontrolnych, składa się na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j.: Dz. U. z 2024 r. poz. 177 ze zm.).

Proszę w terminie do dnia 31 października 2024 roku o powiadomienie Wojewody Dolnośląskiego o sposobie realizacji uwag i wniosków przedstawionych w powyższym wystąpieniu pokontrolnym.

GŁÓWNY SPECJALISTA

Edyta Kubicko

(przewodniczący zespołu kontrolnego)

STARSZY INSPEKTOR WOJEWÓDZKI

Tomasz Borecki

(kontroler) *Tomasz Borecki*

ur. Dyrektora Wydziału PS

KIEROWNIK ODDZIAŁU

Oddziału Nadzoru i Kontroli
w Pomocy Społecznej

Ewelina Zygmunt

(kierownik komórki do spraw kontroli)